

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárat-tól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 8 frt, 1/4 évre 5 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 5 frt 50 kr. 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 80 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A bank.

Arad, augusztus 11.

(K.) Az osztrák-magyar bank vezetősége megállapította a kormányok elé terjesztendő javaslatait. Ezeket aztán a bank tárgyaló bizottsága is megfontolta, s csak a megrostálás és némi változtatás után kerülnek a két állam kormányához, amely még nem határozott. Idő előtti tehát némely lap állásfoglalása és kritikája, mert bár a bank titkára sűrűn érintkezett a két pénzügyminiszterrel, a mit a vezetőség és a bank bizottság mond, az még nem lehet a kormányok nézete is, amelyet nem a pénzügyminiszterek, hanem a minisztertanácsok szoktak kifejezni.

Aztán még az sem hiteles adat, a mi a bank javaslatáról eddig nyilvánosságra hozatott. Egyes lapok közleményei lehetnek ugyan többé-kevésbé hitelesek, de teljes hiteit csak a hivatalos közléseknek szoktunk adni, ilyen pedig még nincs előttünk.

Az eddigi közlések után indulva, a bankszabadalom megújításának főbb pontjai, a vezetőség javaslata szerint, ezek volnának: az államok nyereséke: a félmillió prézipiumot; a részvénytőke négy és fél százalékon felül eső nyereségnek a felét, s a hányad a nyereség szaporodásával emelkednék; a 80 millió bankadósságnak 8—10 millióval való leszállítását. A bank nyerne: részvénytőkéjének 15 millióval való apasztását, s a valutarendezés révén elért 13 és fél millió ázsionyereséget. Mert azt a 30 millió forintot, a mit a kormányok volnának kötelesek a 80 millió

adósságból törleszteni, igazsággal nem lehet oly nyereségnek, vagy előnynek számítani, a miért a banktól rekompencziót követelhetnének. Az tiszta tartozás, a mire szintén áll, hogy: adós, fizess! Már pedig az adós a közönséges életben se tesz hitelezővel szivességet, a mikor fizet, hanem csak egyszerűen kötelességének tesz eleget, a miért a másiktól viszontszolgálatot nem követelhet.

A tárgyaló bizottság javaslata szerint azonban a javaslat lényegesen módosulna, még pedig az államok javára. Mert a prézipiumot elejtette ugyan, de meghagyta azt a nagyobb mennyiséget, a mely a bankadósságból leirandónak javasoltatott, s a 4 és fél százalékon fölül eső nyereséget a hat százalékgig felezi az államokkal, s a hat százalékot meghaladó kamatból is csak egyharmadot tart meg, kétharmadot az államoknak juttat. Még nevezetesebb az, hogy a tárgyaló bizottság, a kormányok ellenzése után, elállott a részvény-tőkének 15 millióval való csökkentésétől, s így a bank, a 13 és fél millió ázsionyereségen kívül, csak azzal a kívánalommal maradt az alkuban, hogy szabadalma 12 évre terjedjen, a pénztári készleteket kezelhesse, s kölcsönéből 30 milliót kész énzben megkaphasson.

A kritizáló lapok mindjárt ez utóbbi pontban vétik el a dolgot. — A tartozás részben való törlesztését a bank javára oly engedménynek és előnynek írják, a melyet a viszontengedmények mérlegelésénél első sorban vesznek számításba. — Mégis, még így is kénytelenek elösmerni, hogy az osztozkodás e módja kétségkívül

előnyösebb a két államra nézve az eddigi helyzetnél. Hátha még ezt a nagy tételt kiveszük a mérlegnek a bankot illető serpenyőjéből! Es hátha e tisztán fináncziális feltételekhez oda vesszük a kormányzati feltételeket is, amelyek tudvalevőleg a bank kettéválasztását, a kormányzásban való nagyobb kormányi befolyást, s a magyarországi hitel kiterjesztését tartalmazzák! Ezeket is mind számításba kell ám venni, a mikor a szerződési feltételeket innen és túl mérlegeljük.

S ha így összevéve tekintjük a pontozásokat, még vastagabban is aláhúzatjuk az ellenzéki lapok föntebbi elismerő vallomását.

Azokból pedig, amiket a kényszerű előismerés ellensúlyozására fölhoznak, csak három észrevétel érdemel komolyabb figyelmet.

Első a bankadósság törlesztésére vonatkozik. Azt mondják, hogy Magyarország a kiegyezésnél fogva csak a kamatokhoz köteles hozzájárulni, de a tőke törlesztéséhez nem. Miután tehát Ausztria sohase kényszeríthetné a tőke megfizetésére, hordozná világéletében a kamatok megfelelő részét, mert hiszen Ausztria boldog volna, ha jószántából megfizetne valaha egy oly kölcsönt, amely reá nézve szerfölött olcsó, miután a kamatok egy részét más fizeti helyette. Nem jobb-e ennél inkább a tőke törlesztéséhez is hozzájárulni, s ezzel a kamatokat apasztani? Hiszen a tízezer forint leírás és 30 ezer forint törlesztés felénél lejjebb apasztja a nyolczvan, illetve, hetvenhat milliós adósságot, s így az itt elért tetemes kamat-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Két öreg ur.

Írta: Kóbor Tamás.

A kávéházba rendszeresen két öreg ur jön, pontosan, mint a chronométer és köhögve, mint a kávémasina. Az egyik hordár karjára támaszkodik, a másik mankón jár. Mind a kettőnek a szeme mélyen besüppedt már a fáradt szempillák alá s a azájuk csámcsogva szopogatja az öröké füstölő szivar végét. Az egész délutánt a kávéházban töltik. Hogy mit csinálnak azután, nem tudom.

Kezdetben szinte ellenséges volt közöttük a viszony. A hordáros ur, mikor először botlott a mankósba, megvetőleg hümmögött magában, aztán odaintette a pinczért és kérdezte:

— Kicsoda ez a totykos ember?

— Az kérem, — felelte a pinczér — valami Buxbaum nemű magánzó. Igen gazdag és nincs se gyereke, se rokona. Szegény, már nem viszi soká.

Az öreg hümmögött és nem szólt semmit. Mikor Buxbaum ur pedig egyszer szokott helyére akart ülni s ott bóbiskolva találta a másikat, mérgesen kopogott a mankójával a pallóra s mintha bosszantaná vele, átkocozogott a kávéház másik végébe.

— Voltaképpen kicsoda az az épp oly gyámoltalan, mint neveletlen öreg ott? — kérdezte a pinczértől.

— Az, kérem alássan, Nándorffy Géza, aki ügyvéd volt, de most már régen nyugalmosa vonult. Ide jár, mivel nincs senkije, de már nem bírja soká.

Buxbaum szintén hümmögött, izgett-mozgott s a mankóját keményen megfogva, dűnyögte:

— Mért nem marad az ilyen tehetetlen ember otthon?

Ugy látszik azonban, hogy a pinczér felvilágosítása, amely állapotuk azonosságáról értesítette őket, közelebb vitte egymáshoz az öreg urakat. Nándorffy ur másnap ismét a Buxbaum ur asztalához telepedett, aki azonban már ott volt és sunyi tekintettel, aggodalmasan felhúzott szemöldökkel leste a közeledő öreget.

— Megengedi? — szölt az, miközben már lehült a székre és faldokolva nyult a Buxbaum ur vizes pohara után. Máskor is szokott itt ülni valaki, akivel barátságot köttem s igen kellemesen töltöttük a délutánt.

— Nagyon örülök, — szölt amaz — én Buxbaum vagyok.

— En meg Nándorffy Géza, volt negyvenyolozas őrnagy.

— En meg a Ferencz József rend lovagja, szölt kissé ingerülten Buxbaum ur és a fiam Boszniában esett el az okkupációnál.

— Derék, derék, — csámcsogta Nándorffy, Bosznia sok vérbe került.

— Meg sok pénzbe. Mindig mondtam, hogy

nem kell Boszniát okkupálni. Hol volnék most, ha Boszniát nem okkupálják.

— Mégis igazza volt Andrásynak, hogy Boszniát kell okkupálni, az egész világ tisztel érte, mert megóvtuk az európai egyensúlyt, Buxbaum ur azra kipirosodik.

— Van is egyensúly Európában! A mig a nagy halak megeszik a kis halakat, addig nincs egyensúly. Hát egyensúly az, amikor Oroszország olyan nagy és Magyarország olyan kicsi?

Nándorffy kiméletesen hallgatott. Azt gondolta magában: Ez a Buxbaum egy kicsit járatlan a politikában, vagy öreg korában már meghibbant az agyvelője. Nem vitatkozom szegényel. S némán ültek egymás mellett uzsonya utáig, amikor is Buxbaum ur demonstratív fürgességgel föltápászkodott s tüntetőleg kiegyenesítve derekát, kezét nyújtott asztaltársának:

— Jóésvakát, örültem a szerencsének, Sándorffy ur.

— Nándorffy, igazította helyre amaz, Nándorffy, Fuchsbaum ur.

— Buxbaum, ha megengedi.

— Bocsanat, Buxbaumot akartam mondani. Másnap megint együtt voltak s nem vétették el a neveiket. Buxbaum ur már annyira bizalmasnak érezte magát új asztaltársával, hogy megkérdezte:

— Hogy van, tisztelt Nándorffy ur?

Amaz egy darabig keresett szavak után mert ezt a kérdést mintha nem szeretete volna,

megtakarítás is egygyel több előny, amit számításba vehetünk.

Második kifogás az alaptőke leszállítása ellen irányul. A bank részvényeiből összetett alaptőke most 90 millió. Ha a javaslat szerint ennek 15 millióval leszállítása elfogadtatik, az alaptőke 75 millióra csökken. Ez ellen azt hozzák föl, hogy ily módon apad a forgalomban levő papírpénz biztosítéka, ami viszont megakasztja az egész valuta rendezését. De azt tartják, hogy ez az ellenvetés a bizottság módosítása után tárgytalan, s azért se állhat meg, mert a bizottságot nemcsak az alaptőke képezi, hanem az érczkészlet is. S különben is a bank csak a biztosíték arányában bocsáthat ki papírpénzt. E tekintetben tehát veszély annál kevésbé forogna fönn, mert a valutarendezéssel a papírpénz mennyisége és jelentősége ugyis csökken.

Végre a harmadik észrevétel két állam osztozkodását illeti. Az eddig köztudomásra jutott részletek értéke csak akkor állapítható meg, ha tudjuk, hogy a két állam, tehát Magyarország is mit kap és mit ráz le a terhekből. Hát ez igaz, de ebben nincs is semmi homályos, vagy titokszerű, mert e tekintetben a kvóta szolgáltatja a kulcsot. S ha mi Ausztriának nem vagyunk hajlandók a 70 százalékos aránynál többet engedni, Ausztriától is csak természetes, ha velünk szemben a 30 százalékos mértéket alkalmazza. Most még ezt, mert ez van, s hisszük, hogy ez is marad érvényben.

A bank a javaslatokat, amelyekről még csak a itt elmondottakat tudjuk, azonos jegyzékekben terjeszti a kormányok elé s még csak azután következik, hogy ezek határozanak és állást foglaljanak. Azt hisszük azonban, hogy az eddigi tárgyalások oly közel hozták a feleket, hogy a bank előterjesztései s a kormányok álláspontja között lényeges eltérések nem lesznek s a bankkérdés az ősz folyamán a törvényhozás elé kerülhet.

Ezt pedig csak megelégedéssel vehetik mindazok, a kik Magyarország és Ausztria között nem szakítást, hanem kiegyezést óhajtanak, s akik innen, s bizonyára túl is a nagy többséget képezik. A kiegyezés pártolói jól tudják, hogy

mint minden alku, ugy ez is csak kölcsönös engedmények árán érhető el; de vég-eredményben a kiegyezés mindkét félre nézve kárpótolja a részleteknél tett engedményeket, mert különben vásár se jöhetne létre.

E szempontból kell tekintenünk az egész kiegyezést, amelynek a bankkérdés csak egyik, bár fontos részletét képezi.

Lueger és Schönerer. Régi dolog már, hogy nincs nagyobb és elkeseredettebb gyűlölet annál, amely a hajdani elvtársakat egymás ellen fölfegyverzi. Ujabb bizonyítékot lel es abban a titkos aknamunkában, amely Schönerer és Lueger pártjai közt folyik. Schönerer, aki Ausztriába importálta az antisemitizmust és nagy anyagi meg erkölcsi — vagy talán inkább: erkölcszetlen? áldozatokat hozott fölvirágzásának, odáig jutott, hogy legnagyobb ellenségének tekintti azokat, akik egykor zászlaját követték, de őt utóbb nem csupán elejtették, hanem egyenesen ki is üldözték az osztrák parlamentből. Ha Schönerer most erősen visszakíváncosik az osztrák parlamentbe, első sorban a bosznvágy vezérli. Az elkeseredett harcznak, amely akkor ki fog törni, mintegy előjele már az a küzdelem, amely az első-ausztriai tartománygyűlési választások előestéjén a badeni mandátumért folyik. Az ottani jelölt Herzog József szerkesztő, aki ellen a Lueger-frakció átkalódik, mivel a Schönerer emberének tartja. Lueger nyílt levelet is intézett hozzá, amelyben erőlyes hangon felszólítja, nyilatkozzék, ha vajjon hozzá osztrákosik e majd avagy nem? Herzog a Schönerer-féle pártközönyben meglehetősen gorombán kijelenti, hogy nem kérte ki Lueger támogatását, nem tartozik tehát neki számadással és nincs kedve tőle rendeleteket elfogadni. A Lueger-féle frakcióban ugy a harag e leuromfolás miatt és mindent elkövet majd, hogy Herzogot elbukassa.

A medve bőrére.

Arad, augusztus 11.

(N.) Csak messziről félelmetes és komoly, közelről azonban kedélyes és jámbor képe van azon titokzatos Vehmgerichtnek, melyet „központi végrehajtó bizottság” név alatt bámul és retteg a közönség naivabb része.

Imhol tegnap titkos tanácskozást tartott az Ugron-féle klerikális szélbal központi végrehajtó bizottsága s egyéb, okosabb hír híján ma minden újság világgá hirdeti, hogy mit és miképen végeztek az ország urai.

Artatlan, gyermetegül kedves játék ez.

Az asztaltón ül a nagy lófi s csekélyszámú hivi között felosztja az országot. — Neked adom Sima Ferkó, Osongrádot és Békést. Kua Miklós hű fegyvernőköm kapja a Dunántult. Polónyi Géza, te vagy a legélelme- sebb, de hűséged kétes s így kapardj magadnak, ahol tudsz. Kedvelt hívem, Visontai Soma, legyen a tiéd az Irás szerint az Igéret földje.

Mióta a királyi donacio divatja elmúlt, a népbizalom az az egyetlen hálás és türelmes matéria, melyet mások megkérdezése, meghallgatása nélkül lehet és szokás politikai szolgálatok jutalmául „érdemes hazafiának” osztogatni.

S az Ugron Gábor pártosainak nem lehet panaszuk a vezér szűkmarkúsága miatt, hiszen a ki nem sajnál egy két krajozáros levelező lapon hozzá folyamodni, postafordultával megkapja az előmunkálati engedélyt, hogy buktassa meg Bánffy Dezső bárót Szilágy-Somlyón, Tisz a Kálmánt Nagyváradon, vagy Szilágyi Dezsőt Poszonyban, ha tudja.

Egyelőre persze ugy áll a dolog, hogy maga a korületesztő Ugron Gábor is „szertenezett s nem leli honját a hazában”. Eszünk ágában sincs, hogy mi féltük Ugront, hogy a nagy osztozkodásnál kerület nélkül talál maradni, mert hiszen tudvalevő az oroszán morálja s a székely lion épenséggel nem habozik, ha kell a legjobb hivatól is elragadni a biztos mandátumot. Példá rá Pincozehely.

Ez azonban teljesen és kizárólag az ő dolguk.

A mi igazán közérdekű, bár nem kevésbé mulatságos mozzanat ebben a központi végrehajtásban, az a föltételes választási rendszer meghonosítása, melyre tudunkkal még sehol a világon példa nem volt.

Ugronék abból a föltevésből indulnak ki, hogy a legközelebbi általunk jövő évi márcziusra praeliminált általános képviselőválasztásokat már nem a szabadelpvűpárt s annak mandáriusa, a Bánffy kormány fogja vezetni, intézni, hanem az addig léteztől, közjogi alapon fuzionált új többség nevében egy koalíciós-kabinet.

Irigyeljük az Ugron Gábor kis újját, mely ilyen pontos jóvendőmondásokkal örvendeztetni meg boldog gazdáját, a ki ugy látszik,

— Köszönem kérdését, már csak mindig egyformán.

Buxbaum ur részvevően bólogatott.

— Persze, persze, a mi korunkban már nem lehet szó egészségről.

— Igaz, igaz, ahogy éppen vesszük. Mert én a magam részéről nem panaszkodhatom. A gyomrom, hála istennek jó, a tudóm is az és ami az erőt illeti, hát mondhatom, hogy őrnagy koromban nem volt az egész Zrinyezredben egy se, aki ugy győzte volna a strapát, mint én. Eppen csak a szemem gyengült meg egy kicsit.

— A vakságig, gondolta magában Buxbaum ur, aki mindig idegességé lett, valahányezor ugyanaszokra került a szó.

— Ez az öreg henozeg az egészségével. Szegény, pedig már nem viszi soká.

— Nekem nincs soha semmi bajom, szól aztán ő. A mankómat is inkább szokásból viselem, mert csak akkor kellett igazán, mikor a fiam, szegény, Boszniába indult, akkor erős reumám volt és akkor megsoktam.

— En csak tiz esztendő óta állok gyengén a lábomon, jegyezte meg az őrnagy ur. Tiz esztendővel ezelőtt még egymagamban jártam föl a várban — a siklón.

— A siklón! Nem kunszt.

— Igen, de kérem, a siklón is meredek az ut, aztán lépcsőn is kell ott menni!

Buxbaum ur kicsinylősen mosolygott.

— Ami azt illeti, én most is az első emeleten lakom s minden nap járok lépcsőn.

— Henozegő, mint minden zsidó, gondolta magában az öreg ur és mérgesen hunyorgatott a szemével, de erre nem tudott kádenciát.

— Mivel szokott mulatni? — kérdezte később.

— Bélyegeket gyűjtök. Gyönyörű gyűjteményem van. Van négy bankház, mely az összes bélyegeit nekem küldi. Azonkívül levelezésben állok a legkiválóbb külföldi amatőrökkel.

— Hm, hm, azután a szemét nem bántja a bélyeggyűjtés?

— Ó az én szemem nagyon jó, nagyon jó. En olvasni is tudok még, de kimélem a szemem. Nézze csak, sokkal nyiltabb mint a magáé.

— Tevedni tetszik, szól amaz izgatottan, az én szememnek egy osópp baja sincs. Pákozdnál egy lépényire tölem süttögették az ágyukat s meg se rezdült a szempillám. Ó, az én szememmel megvagyok elégedve.

— Szegény, már egészen vak — gondolta Buxbaum ur és ravaszul hallgatott.

— Ez a zsidó kezd kiállhatatlan lenni — gondolta az öreg ur s egy pohár vizet kért a pinozértől.

Igy élt a két öreg ur vagy három esztendőn keresztül egymás mellett, egyre vete- kedve egymással erő és egészség dolgában, egyre bosszankodva a más hetvenkedésén, de soha szóval össze nem sordultak. Megszokták

egymást és ebeszélgettek egymással, miközben egyéni és faji ellentétök mind kirívóbbá vált előttük s lelkük inkább eltávozott, semmint közeledett egymáshoz. Amellett mindegyik szánalmas mosolylyal gondolta, a másikról a hogy szegény már nem bírja sokáig.

Egy esős novemberi délutánon, szűrkén, melankólikusan szott az utca a kávéház nagy ablaka előtt, borzongató, nyirkos hidegség járta át a levegőt. A két öreg ur szótlanul ült egymás mellett s bámul-bámul nem látó szemekkel az ablakon keresztül a nyirkos utcára. Órákon keresztül ültek már így, de a hosszú hallgatásban mintha egy szótat hallgattak volna, mely egyformán szott mint a kettőnek, s eltöltötte lelküket az elmulás súlyos érzetével. Mintha ez a szürke világtalan levegő onnan jönne, ahol egyéb sincs nyirkosságnál, szürkeségnél s mintha ez a levegő megtörte volna a hűságot ben- nök, majdnem egyidőben emelték egymásra világtalan tekintetüket s hosszan felsóhajva nyult egymás felé a két reszkető öreg kéz.

— Osz van, suttozta az őrnagy.

— Nagy hideg lesz az idén, adta meg a szót Buxbaum ur, érzem a csontjaimban.

— En meg a mellemben. En nem tudok aludni.

— En már tiz esztendő óta nem alszom.

— Ez a tél nagyon megvisel. Félek az idei téltől.

— Bizonyos vagyok benne, hogy engem elvisz.

Eihallgattak s megint kibámultak.

föltétlenül meg is bizik csodatékony végtagjának igazmondásában: különben csak nem alapítaná erre a jóslatra a saját pártja sorsára nézve döntő válaszlási taktikáját?

Kiválóan érdekesek és pokolian mulatságosak az Ugron pártnak ezen föltevéshez fűzött kombinációi.

Ha meglesz a fuzió, akkor felbomlik a pártonkívüliek s a néppárti szövettsége. Lám, lám, hát milyen is van? Érdekes volna tudni, kik és hol kötötték meg ezt a különös allianceot?

Ezt tudva, nagyon tanulságos lesz megfigyelni, hogyan vedlik át ismét a néppárti hernyó libeláris pillangóvá.

A nemzeti pártnak csak egyik része lép be a szabadelvű-pártba, míg a másik rész Ugronékhoz áll át.

Mit ki nem talál egy buzgó végrehajtó bizottság?

Hogy minő lesz az Ugron-párt taktikája ezen föltevés beválta esetén, azt gyermekjárték kitalálni.

A pártonkívüliek helyére ő lép be a néppárt szövetségébe s magával viszi a meghódított nemzetiséget.

— Csinos egy kompánia lesz az, a hol Zichy Nándor gróf, Ugron Gábor és Ratin János személyesítik meg a szabadelvű Magyarország megmontására egyesült, csöppet sem szent háromságot.

De hátha valami csudálatos uton módon mégse bizonyul igaznak az a kellemetes föltevés?

Hátha nem lesz fuzió s ha lesz, Bánffy Dező báró találja megcsinálni s az ő rettenetes vaskézeli vezeték a közelgő választásokat?

Hja, mert minden emberi dologban ez a borzasztó „ha“ a bökkenő, mely már számtalan Hamletet nemzett s mely egyetlen durva, de realis ökölopással összetöri a legnagyobb mügonddal fölépített légvárakat.

Ezt az egyetlen piczinke eshetőséget kár volt figyelmen kívül hagyni az Ugronpárt végrehajtó bizottságának. Mert ebből lényeges taktikai baklövések és kínos csatlódások származhatnak.

A medve bőre pompás és kellemes ékesége minden ambiciózus vadász fegyveres szobájának, de csak meglőtt és iparilag kikészített montirozott állapotában.

— Iszonyu öregnek lenni.

— Es egyedül.

— Es egyedül, — ismételte Buxbaum ur.

A nagy ablaktáblán hangtalanul folydogáltak le az esőcseppek, Buxbaum ujjai belől az ablakon gépiesen követték az egyes cseppek nedves ujját.

— Hány éves ön, kedves barátom?

— Nyolcvankilenc.

Buxbaum ur sóhajtott:

— En már kilenczven éves vagyok. Januárban leszek kilenczvenegy Vajjon leszek-e még kilenczvenegy.

— Ne búsuljon Buxbaum ur, van aki százestendős korában oly egészséges, mint maga most.

Burbaum ur a fejét osóválta.

— Nem viszem már soká, nem viszem már soká.

S az örnagy vigasztalta egy darabig, de azután elakadt a szava. Mintha az enyészet lehellelte érte volna őket, féltek hallgatagon az ablak mellett s nézték, amennyire láthatták, a szürke utozát, a gyorsan lefolydogáló esőcseppeket. Egy idegen, kinek feltűnt a két szomorú öreg, kérdezte a pincértől: kik ezek!

S a pincéz, aki tíz esztendő óta szolgálja ki őket sima készséggel, a jól értesültség derültségével adta meg a felvilágosítást.

— Az egyik kérem alásnan zsidó, a másik egy volt ügyvéd. Igen gazdagok és mindennap idejárnak. Már nem jönnek soká.

Mikor még a saját lábán járkal a mármarosi rengetegeken s az eleje harap, csiszolatlan körmei marcangolnak, nem tanácsos rá hajtani a pihenni vágyó fejét.

Példátlan nevelési hiba az Ugron-féle választási csataterveben, hogy az egész titkos végrehajtó bizottságban nem akadt egyetlen egy államférfi, a ki kis diák korából emlékezett volna arra a tanulságos fabulára, mikoron két vadász előre nagyokat ivott ama bizonyos medve bőrére s mikor a kérdéss medvebőrnek elaven herdozója réműletes mormolással előttoppant volna, az egyik vadász evetként főszaladt egy fára, a másik meg halottnak tette magát.

Vajon nem lehetne a kétségbeesés leleményességének ezen kettős taktikáját a politikában egyesíteni?

Néppárti fiaskók.

Budapest, augusztus 10.

Tegnap ismét rossz napja volt a néppártnak. Két helyt is fiaskót aratott. A lovászpatonai messze kimagaslik a községi mellett, mind a mellett számot tesz ez is, mert a fiaskót Községe az teszi érdekessé, hogy a gyűlés meg nem engedését provokálták a bejelentés elmulasztásával, holott ha a bejelentés megtörténik, akkor a részvétlenség űti agyon a néppártiak községi akcióját.

Mind a két fiaskóról az alábbiakban számolunk be:

Lovász-Patona, ez a kétezer főnyi lakosságú mezővároska, lázas izgalomban volt. Mig Zichy Nándor grófot párhívei a templomtéren várták, a liberális elemek, körülbelül ötszázan, már eleve a gyűlés helyére, a gróf Wallis-féle kastélyparkjához siettek. Itt azonban nem akarták őket beereszteni. Edlinger Titusz teveli plébános, szíri pap, a gyűlés főrendezője, egy fanatikus néplázító, elzáratta a kapukat és még az igazolványnyal ellátott hírlapírókat sem akarták beoosátani. A tömegben izgatott hangulat vett erőt.

— Itt népgyűlés van, mindenkit be kell ereszteni! Nyissák ki a kapukat!

Hogy nem eresztették be őket, a tömeg előre nyomult. Abcsugolták Zichy Nándort, abcsugolták a néppártot.

Ekkor érkezett meg Végh István pápai főszolgabíró. Csendre és nyugalomra intette a népet, a mire csakugyan el is némult a zajongás. A hírlapírókat rendben beoosátották a kertbe, mely ekkor még üresen állott. Ekkor azonban Edlinger plébános néhány hívét pillantotta meg a tömegben. Rögtön kiadta az utasítást:

— E z e k e t b e k e l l o o s a j t a n i !

Ez volt a lovászpatonai népgyűlés veszte. Amint a kapu kinyilt és az Edlinger plébános emberei behatoltak, az izgatott tömeg egyszerre ellepte a bejáratot.

— Ezeket beeresztik, minket meg nem akarnak. Olyan nincs! Ez nem igazság! Ez népgyűlés! Előre!

Egy percz alatt benn volt az egész tömeg. A teveli plébános riadtan sietett a kastély felé, a tömeg utána, egyre abcsugolva a néppártot, a papokat és Zichy Nándor grófot. A kastély előtti térség a következő pillanatban el volt árasztva közönséggel, még pedig izgatott és elkeseredett néppel amely ökölrel fenyegette a teveli plébánost, aki dühös átkokat szórt feléjük.

Látva a dolog ilyen fordulását, a készenlében állott csendőrség azonnal bevonult a kastélykertbe és a kastély mögött hátn sora-kozott. A gróf Wallis-féle kastély régi egyemeletes épület; az előcsarnok oszlopszata felett, az első emeleten nyitott erkélylyel. Itt kellett volna a néppárti szószokoknak beszélniök. Ugyanitt volt a hely az újságírók számára is. Az őz grófné, mikor a zajongó tömeget látta, egészen elréműlve sietett be a verandáról és ki sem jött többé.

A balkonon gyülekezett papok hevesen fakadtak ki a nép ellen. A teveli s a gannai plébánosok időnként odafutottak az erkély előfalához és dühösen kiabáltak le.

— Ezeknek kell szabadság! ezek barmok!

— Zsidó kölykök!

— Részeg osócselék!

A tömeg dűhe ezekre a tapintatlan insultusokra egyre növekedett. Öklök emelkedtek a levegőbe; átkozódások kavargtak a levegőben.

— Le kell rántani onnan ezeket a népbolondítókat!

— Menjünk fel hozzájuk!

A főszolgabíró nyugalomra intette a népet, de ez már most nem sokat használhatott. Zugott az abcsugoktól az egész térség. Így érkezett el a két óra.

Ekkor jött meg Zichy Nándor gróf, vele Bakonyi, továbbá Kálmán, a sóskuti plébános, néhány pap és zászlók alatt vagy háromszáz igen csendes néppárti. Nagybárá sváb. Előttük egy osomó feherruhás leányka. Az obligát testőrség. A kastély előtti gyönyörű pázsitos tisztást mindenfelől hatalmas fák környezik. A fák között vezető uton jött a néppárt törzskara. A vezér Zichy Nándor gróf, a mint meghallotta az iszonyu zivajt — belesápadt. A főbíró udvariasan eléje sietett — és így biztos fedezet mellett, siketítő abcsugok közepette ért Zichy Nándor gróf és kísérete a kastély bejárójához. A mint a kapun belépett, azt menten becsukták. A néppártiak nagy csöndben, levereve, vagy közömbösen hátn foglaltak állást, a liberális tábor mögött. Az aranygyapjas vezér nagyon izgatott volt, a környezete még izgatottabb. A papokat feldühösítette a kikerülhetetlen kudarc és heves kifakadásaiakkal még jobban feldühítettek a népet. A szegény feherruhás leánykák a tombolás láttára egy pillanat alatt ijedten rebbentek szét a kert bokrai mögé, azután futva siettek el a parkból.

A balkonon először Bakonyi ügyvéd jelent meg. A mint megpillantották ezt az urát, a ki kecskeszakállat visel, egyszerre minden oldalról gunyos mekegés hallatszott fel:

— Mese! Mese! Mese!

Bakonyi ressketett a dűttől, de haragos kifakadása elveszett a rettenetes zajban.

— Ezt az önök főispánja csinálta! — kiáltott rekedten a dűttől Végh főszolgabíró felé.

— Megtiltom önnek, hogy a főispánt gyanúsítsa! — vágott vissza erélyesen Végh.

Ebben a pillanatban lépett ki Zichy Nándor gróf a balkonra.

— Itt van a főbíró? — kérdezte halkán Végh eléje lépett.

— Itt vagyok nagyméltóságos uram.

— Miért eresztették ezeket ide?

— Nem én bocsátottam, — a teveli plébános ur. Ő intézkedett. Ő itt a főrendező.

A gróf a balkon előfalához lépett. A mint a tömeg megpillantotta, pokoli zivajban tört ki. Öklökkel fenyegették, úgy kiabálták feléje!

— Muszkavezető!

— Népbolondító!

Egy stentori hang kivált a szürzavarból. Est kiabálta a grófnak:

— Bátyámuram! Kend a pap!

— Idejőjön közzénk, ha mer!

— Nyissák ki a kaput!

— Abcsug néppárt! Abcsug fekete sereg!

Jó tíz perozig tartott ez az őrüit tombolás. Ilyen jelenetre még a legszorgalmasabb néppárti körutasok sem emlékeztek. Zichy Nándor gróf pedig állt, szótlanul, sápadtan, remegve az izgatottságtól. A hívei sápadtan vették körül.

Egyeserre azután valami csörrent. Egy tojás repült fel a balkonra és már a következő pillanatban tojások és kövek áradata zuhogott keményen és sűrűn.

Végh István főszolgabíró, a ki többször intette nyugalomra, de immár hiába, a végkép felingerült népet, erre odaszólt Zichy Nándor grófnak:

— Kegyelmes uram, ilyen körülmények között nem maradhat más hátra, miuthogy ezennel feloszlatom a gyűlést.

Rögtön intézkedett s a másik perczben már szuronyos csendőrök szoritották kifelé a kertből a népet. A zivaj azonban meg nem szűnt és míg a nép lassan aradt kifelé a kapukon, Zichy Nándor is sietett a kastély hátsó bejárójához, ott kosójába vetette magát és a kastélykert hátsó kapuján kihajtva, még a fél 4 órai vonaton elutazott, erről a reá nézve olyan szomorú emlékeztető helyről.

Nagyon jellemző dolog, hogy mihelyt a

főszolgabíró kimondta a feloszlást, az első, a kik eltávoztak a kertből, a néppártiak voltak. Ők végtelen közömbösséggel álltak ott eddig is. Kétségtelen, hogy ezeket ugyan nem a lelkesedés hozta ide. A fővezér távozta után elcszlott táborok is dühösen, leverten, szomorúan, heves szemrehányásokkal illetve a — teveli p'ebánost: Edlinger Tituszt, a ki elbolondította Zichy Nándor grófot, a ki hen-ozogva hirdette mindent, hogy majd megmutatja ő, hogy az ugodi kerületben ki parancsol. No de ki is kapott a fővárosból érkezett néppárti matadoroktól.

— Esznelküli buta rendezés! — kiáltották oda a zirci plébánosnak.

Az ottmaradt liberálisok a templom-téren gyűltek még egyszer össze, a hol Pap Zoltán intézett hozzájuk néhány lelkes szót, összetartásra és a néppárt elleni kitartó küzdelemre buzdítva őket. Ugyan e szellemben szolt Bognár Endre ág. evangélikus lelkész is. Mind a kettőt lelkesen megáljenezték. Kijutott a lelkes éljenből Jákói Géza erdőmesterek is.

Igy folyt le a haroz a lovászpatonai néppárti nagygyűlés gyalázatára és tanulására egykét eladott plébánosnak, a kit saját pártjuk vezéreit csufosan beugrasztották.

Köszövényes jelentik, hogy az ott tegnap délután 2 órára kitűzött néppárti gyűlést Tipka Ferencz polgármester, azért, mert a gyűlés megtartását nála nem jelentették be, délelőtt 11 órakor betiltotta. Nyilván készkarva nem jelentették be az ülést, tudva, hogy Közönség abszolote nincs talaja a néppártnak. Major prépost plébános a kitűzött időben tudatta a néppel a betiltó határozatot. Azt mondta, hogy párthiveit, akik pedig alig vannak, nem akarja kitenni a 88. gyalogezred szuronyainak, hát ajánlja a szétoszlást. Ezzel a közönség rendezavarás nélkül szétoszlott. Major plébános lakásán aztán összegyűltek néhányan, akik előtt Eszterházi Móricz Miklós gr. a vendégeskedés ürügye alatt mégis dicsohitette a derék néppártot.

Pápa, augusztus 7. (Saj. tud. táv.)
Esztérházy Móricz gróf főispán Tattáról üdvözlő telegramot küldött a néppárt lovászpatonai fiaszkója alkalmából. Örömet fejezte ki, hogy az ugodi kerület derék értelmes hazafias népe nem engedte magát elterelteni a hazafiság és igaz szabadelvűség útjáról.

Megyei és városi közügyek.

Folytatolagos sorrendje

az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről 1896. évi augusztus hó 12-ik napján délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

100. A tanács jelentése a jelenleg Burián Arsa által bérelt gulyalegelőbeli 40 sz. 5 hold föld bérbeadása iránt tartott árverésről.

101. Zemplényi Sándor kérvénye a várostól a kisköruton megvett telken emelendő épület építési határidejének meghosszabbítása iránt.

102. Uj. Urbányi Béla városi ellenőr kérvénye 6 heti szabadság idő engedélyezése iránt.

Arad, 1896. augusztus hó 7-én.

Kiadta
INSTITORIS KALMÁN,
főjegyző.

A polgármester havi jelentése.

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Az 1896. év július havára vonatkozó jelentésemet a következőkben van szerencsém előterjeszteni.

A közegészségi viszonyokban a múlt haviákhöz képest hanyatlás jelentkezett s főleg a csecsemők egészségi állapota volt a heveny-bélhurut nagyobb mértékű fellépése miatt kedvezőtlen; míg a felnőttek egészségi viszonyai elég kedvezőnek mondhatók. Az összes halálozások száma 18-al, a városi illetőségűeké 22-vel volt nagyobb a múlt havinál.

Az uralkodó kóralakok közül a hurutolobos betegülések — különösen a kisdetek között — voltak a leggyakoribbak. A felnőttek között a heveny gyomor és bélhurut (nyári hányászékülés) több esetben észleltetett.

A fertőző betegségegyerültek. A difteritisz 6 új esetben fordult elő, melyek közül

4 egy családban lépett fel. A beteg létszám a múlt havi maradvánnyal együtt 7-re rugott s a betegség 4 esetben halálosan végződött. Difteritiszben beteg volt kor szerint 1. évig 1, 2—5 évig 1., 6—10 évig 3 s 1 felnőtt: városrészek szerint: a belvárosban 4, Pernyában 1, az újtelepen 1.

A vörheny járvány szünőben volt s az észlelt 7 eset egyike sem végződött halálosan.

2 halálos kimenetelű gyermekági lázon kívül egyéb fertőző betegség nem tapasztaltatott.

A trachomás betegek száma volt június hó végén 16, szaporodott 9, gyógyult 5 maradt 20. A kórházban kezeltetik 12, idegen 8.

Elhalt összesen 119 egyén, 56 férfi, 63 nő az elhaltak között helybeli 111, idegen 8.

Baleset következtén meghalt 3, öngyilkosság előjött 1, halva született 10. A városi lakosság halálozási évi aránya 1000: 800.

A megyei kórházban ápolattott 345 egyén, az izraeliták kórházában 6, összesen 351, ezek közül gyógyult 127, javult 58, meghalt 15.

Az ápoltak között helybeli illetőségű volt 27.

A népesedési viszonyok kedvezőknek jelezhetők, a születések száma a múlt havinál s a halálozásokénál 9-el volt nagyobb.

Elve született 120 gyermek, 68 fiú, 52 lány, törvényes 101, törvénytelen 19.

A születések évi aránya 1000: 82.6

Házasság kötötet: 35,

A személy, és vagyonbiztonság nagyobb mérvű büntetések által megzavarva nem volt.

A 64 esetben felmerült kisebb tolvajlás tettesei 57 esetre nézve kinyomoztattak.

A kihágási bíróságnál június hóról elintézetlen maradt 4 ügy, július hóban befolyt 237, elintézés alatt állott összesen 241, ebből elintézetett 158, a bírósághoz áttétetett 82, tárgyalás alatt maradt 1.

Letartóztatott, részben előállított 186 egyén, ezek közül elítéltetett 172, a bíróságoknak átadatott 8. Kiutasított 39.

A kapitányi hivatal hatáskörébe tartozó kisebb kihágási ügy tárgyalattott és elintéztetett 47.

Letartóztatva volt 97 egyén, eltolonozottatott 70, rendőri büntetett 27.

A bejelentési hivatalnál bejelentett 1584 beköltözés és 1766 kiköltözés. Bejelentés mulasztásért büntetett 63 egyén.

Bejelentetett és nyilvántartásba vétetett 692 cseléd és 640 gyárimunkás.

A vendéglőkbe szállva volt 911 utas.

Szolgálati viszonyból eredő panasz tárgyalattott 24, büntetett 18 cseléd.

A kapitányi hivatalnál, mint iparhatóság-nál iparjogositványt nyert 20 iparos, 5 kereskedő, iparát áthelyezte 4 iparos, 4 kereskedő, megszüntette 8 iparos, 8 kereskedő.

A tanoncz lajstromba bejegyzetett 4 iparos, 5 kereskedő tanoncz, felszabadult 2 iparos, 10 kereskedő tanoncz. A tanviszony megszünt 1 kereskedőnél.

Iparikihágási ügy tárgyalattott 9, büntetett 2 iparos, 3 segéd.

Munkakönyvet kapott 20 segéd, azzal jelentkezett 81, ideiglenes igazolványt nyert 4, azzal jelentkezett 13.

A városi szegény ápolásban elhelyezve volt 63 egyén, kibocsájtattott 2, meghalt 1, július hóban felvétetett 2, maradt e hó végén 62.

Ellemezésükre 1926 adag meleg étel és ugyanannyi adag kenyér szolgáltatott ki.

A havi segélyben részesített szegények száma volt 897, július hóban felvétetett 9, a segély megszüntetett 2-nél, maradt e hó végén 404.

A város közönsége által tartott árva és lelencz gyermekek száma volt 58.

Nem a város közönsége által tartott dakaságba adott gyermekek száma volt június hó végén 120, júliusban bejelentett 8, anyának visszaadottt vagy más helyre vitetett 6, maradt e hó végén 122.

Tíz 6 esetben volt, nagyobb arányokat azonban egy sem öltött.

A községi bíróságnál elintézetlen maradt június hó végén 161 ügy, júliusban befolyt 1051, összesen elintéztetett 1037, tárgyalás alatt maradt 175, végrehajtás fog anatosított 142, árverés tartattott 2.

A katona-ügyek szabályszerűen vezetettek.

Tartózkodásra és távozásra jelentkezett 219 közhadseregbeli és 63 honvédtartalékos.

Utóállítottott 5 helybeli és 13 idegen illetőségű hadköteles. Onként besoroztatott 2. A póttartalékba áthelyeztetett 3. Fegyvergyakorlatra behivatott 58 közös hadseregbeli és 119 honvédtartalékos.

A város terhére vendéglőkbe elszállásoltott 2 tábornok, 4 törzstiszt, 14 főtiszt, 1 havi díjas altiszt, 6 legény és 19 darab kincostári ló.

A háztulajdonosok terhére elszállásoltott 1 törzstiszt, 3 főtiszt, 1 hadapród 153 legény és 156 kincostári ló.

Utak javítására felhasználtott 372 és fél kéziközmunka napazam.

A Zrinyi-utca osatornázása és átkövezése befejeztetett. A libásdülőbeli s vizesi utra szükséges homok kihordása megkezdett.

A vízvezeték összes berendezései, — a viztorony kivételével — készen vannak; ez utóbbi is már 28 méter magasságig fel van falazva. A osatornázás kiömlési pontjának berendezése annyira előrehaladt, hogy fizembe helyezése aug. hó 1-től megkezdhető.

Az adóbehajtás eredménye a következő volt:

Befolyt: államiadó 14694 frt 50 $\frac{1}{2}$ kr., leiratott 622 frt 86 kr., összesen 15316 frt 65 és fél kr., hadmentességi díj 152 frt 05 kr., jog- és bélyegilleték 1167 frt 41 kr., községi adó 6626 frt 79 és fél kr., leiratott 216 frt 75 kr., összesen 5243 frt 54 és fél kr., utadó 752 frt 54 és fél kr., leiratott 21 frt 70 kr., összesen 773 frt 83 kr., átírási díj 4767 frt 28 kr., iparkihágási díj 32 frt 77 és fél kr., idegen közadó 261 frt 34 kr., leiratott 2041 frt 91 kr., összesen 2238 frt 25 kr.

Az árwapénztár forgalma volt bevételben a múlt havi maradvánnyal együtt 301,394 forint 53 kr. Kiadás volt 5772 frt 9 kr. maradvány 295,622 frt 44 kr.

A házipénztár bevétele volt 118,685 frt 76 és fél kr., kiadása 110,736 frt 23 kr., maradvány 2949 frt 58 és fél kr.

Közevetvám befolyt 2066 frt 22 kr., helypénz 4103 frt 24 kr., partvám 1152 frt 2 kr., összesen 8322 frt 8 kr., kiadás volt 858 frt 25 krajozár, maradt tiszta jövedelem 7463 frt 83 kr.

A mértékhitelítő hivatalnál hitelesített 91 drb. folyadékmérték, 978 drb. hordó, 24 drb. száraz-tárgymérő 17 drb. mérleghitelítési díj befolyt 361 frt 27 kr.

Az állategészségügy kielégítő volt, a házi állatok között az észlelt lépene esetben kívül egyébb ragályos betegség nem fordult elő.

Aradon, 1896. évi aug. hó 7-én.

SALACZ GYULA s. k.
királyi tanácsos, polgármester.

IDŐJÁRÁS.

Légyomás: reggel 7 órakor 768.3 milliméter, délután 7 órakor 762.2 milliméter. Hőmérők: reggel 7 órakor C° + 19.0, délután 2 órakor C° + 27.1. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 4. délután 2 órakor DN. 3. Felhőzet: reggel többnyire derült, délután félderült. Csapadék az előbbi 24 órában: 0 milliméter.

IDŐJOSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Augusztus 11. —

Változó felhőzet. — Enyhe. — Helyenként csapadék.

HIREK.

Arad, augusztus 11.

Naplirend:

Augusztus 11. Kedd. Róm. kath. naptár: Zsuzsánna. Protestáns naptár: Zsuzsánna — Görög-keleti naptár (július 30.): Silas. — A nap két 4 óra 53 perckor, nyugszik 7 óra 17 perckor. — A hold két 7 óra 58 perckor, nyugszik 8 óra 32 perckor.

Augusztus 12. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

Augusztus 16. Alsó Fehér-Kőrös ármentesítő társulat gyűlése Borosjenőn délelőtt 9 órakor.

Augusztus 18. Az amerikai szőlőtelep aszvetkeset közgyűlése, délelőtt a kereskedelmi és iparkamarában.

Augusztus 19. Jegyzőválasztás Borosbessen.

Szabadságharozói emléktárgyak országos múzeumba (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola földszint.

Vonatok indulása Aradról. Budapest felé: Személyvonatok reggel 3.—, d. e. 11.20, este 9.55, tehervonat személyszállításal d. u. 8.55, gyorsvonat 8.18 d. e. Csabáig: 5.10 reggel naponta, 12.— délel (csak pénteken). Tóvis felé: Személyvonatok 6.30 reggel, 4.30 d. u., tehervonat 7.35 este, gyorsvonat 7.02 este, Sóborsinig: Személyvonat 2.30 d. u., Radnáiig: 6.55 reggel (csak vasárnap, ünnepnapon és búcsú-napokon.)

Temesvári: Személyvonat 6.20 reggel, 11.25 d. e., vegyesvonat 5.— d. u. Szeged felé: Személyvonat 4.45 reggel, 8.46 d. e., vegyesvonat 4.10 d. u. Nagy-Halmágy felé: Személyvonat 6.35 reggel, 4.50 d. u., vegyesvonat 11.55 d. e. Mezőhegyesre: Vegyesvonat 2.20 délután.

Vonatok érkezése Aradra. Budapestről: Személyvonat 8.05 reggel, 8.17 d. e., 8.55 d. u., gyorsvonat 6.52 este. Osabáról (minden pénteken) 7.— reggel. Szolnokról: 8.47 este. Tóvisről: Személyvonat 8.55 este, 6.54 reggel, 10.50 d. e., gyorsvonat 8.08 reggel. Radnáról: (csak ünnepen, vasárnap és búcsú napokon) 9.19 este vegyesvonat, mindennap d. u. 3.12 tehervonat személyszállítással. Temesvárról: Személyvonat 8.44 d. u., 10.55 este, vegyesvonat 10.48 d. e. Szegedről: Személyvonat 6.42 este, 10.25 éjjel, 8.45 d. e. Nagy-Halmágy felé: Személyvonat 8.53 d. e., 6.34 este. Vegyesvonat 11.05 d. e. Mezőhegyesről: Vegyesvonat 12.50 délután.

Nagy betörés Odvason.

— Saját tudósítónktól. —

Szenszációs betörés híre járta be tegnap reggel Arad városát, mely csakhamar közbeszéd tárgyát képezte az utcán, a vendéglőkben, kávéházakban egyaránt.

A károsodott egy Aradon nagyon jól ismert nagybirtokos, kinek vendégszerető házában gyakran fordulnak meg az aradi ismerősei.

A betörés híre nagy konsternációt keltett az ismerősök körében annál is inkább, mert egy vagyronról 80—40 ezer forintból van szó.

A betörésről tegnap estig a következő részleteket tudtuk meg:

Folyó hó 9-ikén azaz vasárnap éjjel Konopy Kálmán odvosi birtokos vendégszerető házában több előkelő aradi vendég volt, akikkel éjjeli 11 óráig időzött együtt. Ekkor Konopy Kálmán házigazda egy rövid eszesztára az utcára nyíló irodahelyiségébe vonult vissza, melynek ablakait végig kinyitotta.

A vendégek később az éjjeli órákban nyugalomra tértek.

Konopy Kálmán az iroda ablakát állítólag nyitva felelte, mások szerint a háziak, mielőtt nyugalomba tértek volna, becsukták.

A betörők mindkét esetben igen könnyen juthattak az iroda helyiségbe, ahol rablásukat a legnagyobb kényelemmel hajhatták végre.

Az irodába bejutva, feltörték az íróasztal fiókját, melyből egy pléhszekrényt emeltek el, mintegy 2000 forint készpénzzel, aztán egy másik Wertheim-zárral ellátott kézi szekrényt, a mibenszintén különböző értékű papírok mintegy 4000 forint értékben, s egy aradi takarékpénztári könyvecske, a melyben 20 ezer forint készpénz volt elhelyezve.

A betörést ma a kora reggeli órákban Konopy Kálmán vette észre, a ki kétségbeesetten a szavakkal állított be férje hálószobájába:

— Kálmán végünk van! Ellopták minden pénzünket! Az íróasztal fiókját az éjjel feltörték. Az ablakok nyitva vannak!

Konopy Kálmán erre rögtön kocsira tilt a szomszédokról jelentést tett a radnai főszolgabírói hivatalnál Csukay Sándor főbírói és a csendőrségnek.

Innen Aradra rándult Szalay Károly ügyvéd barátjához, kinek elmondván az esetet, az ő közreműködésével a betörést bejelentette Sarlott Domokos főkapitánynak is.

Ezalatt Csukay Sándor radnai főbíró a legmesszebbmenő intézkedéseket fogantatosította. Rögtön értesítette telefon útján az aradi kapitányságot, valamint távirati megkeresést intézett Nagy-Szeben rendőrkapitányságához a gyanuba vett egyénre vonatkozó adatok megtudakolása végett.

Tegnap délután aztán Lovich Gyula járási főszolgabíróval kiutazott Konopra, a helyszínről, hogy a nyomozatot ott megtartsa.

A jelekből ítélve a betörést csak a házbani ismerősök egyén követhette el, kinek az értékek hollétéről pozitív ismeretei voltak.

A vizsgálat megállapította, hogy az íróasztal fiókját erősen vaseszközökkel feszítették fel, mert az erőszak nyomai egész világosan meglátszanak a fiókon. Munkájuk közben a betörőket valami lármá vagy nesz megzavarhatta s sietve távoztak a szobából, mert az irodában egy kék munkás ruhonyt hagytak hátra, melyet a házbeliek reggel, a mint a szobába léptek, rögtön észre vettek, de melyről a tettesre nem ismertek.

A vizsgálat mindez ideig pozitív adatok birtokában ninosen, de a gyanu minden újabb bűnjel feltalálásánál erősebb támpontot nyer.

Mindjárt a betörés után maga a káros gyanuja egy volt inasára Fekete Péter aradi illetőségű egyénre irányult, ki július hó utolsó napjaiban azzal távozott el Konopy házából, hogy mint tartalékos huszárnak augusztus 1-re Nagy-Szebenbe kell berukkolnia katonai hadgyakorlatra.

Alig egy hét múlva maga Konopy nagyot bánt, mikor állítólag Nagy-Szebenbe bevonult inasával augusztus hó 7-én Aradon találkozott, meg nem szólította, kérdőre nem vont, mert eltávoztát nem valami nagyon sajnálta.

Ez a körülmény mindenesetre kiterjeszti a vizsgálatot Fekete Péterre, miért is Csukay Sándor főbíró megkeresésére az aradi rendőrhivatal megküldte az inas személyleírását Radnára.

Az aradi rendőrség a maga területén szintén megindította a nyomozást, melyet Green Nándor alkaptány és Berecz Ferenc helyettes kihágási bíró vezetnek a legnagyobb elővigyázattal és tapasztalattal.

Konopy Kálmán házat tegnap reggel óta állandóan három csendőr őrzi, kik a ház körül keresnek, kutatnak nyomok után.

Az elrabolt értéket a káros — mint benünket értesítenek — a következőkben jelentette be a radnai főszolgabírói hivatalnál: egy husz ezer forintról szóló takarékpénztári könyv az aradi iparés népbanknál elhelyezve, 400 frt papírpénz, husz darab arany, 25 frt ezüstpénz, továbbá sorsjegyek és részvények.

A takarékpénztári könyvet még tegnap reggel letiltotta Konopy a banknál, mindez ideig nem jelentkezett még senki a felvételére.

A nyomozat tehát minden irányban megvan indítva s remélhetőleg mihamarabb eredményre is fog vezetni.

Az éjjeli órákban értesülünk, hogy rendőrségünk a gyanuba fogott Fekete nyomában van. Megtudták, hogy délután öt órekor egyfogaton Kurtios felé hajtattott el. Két titkos rendőr utána ment. Az egyik fogaton, a másik egy tehervonattal, úgy hogy Kurtioson túl aligha fog jutni. Ha éjjelig kézre nem kerül, reggelre aligha nem a rendőrség kezében lesz, a kitől a titokzatos betörés minden tudnivalóját alapos okokkal várják.

Lapzártakor értesülünk, hogy rendőrségünk éberségének és ügyességének megvolt az eredménye. Konopy inasát a kurtiosi állomáson Gajda és Kondor titkos rendőrök elfogták. Már a jegyet is megváltotta, hogy az esti személyvonattal Budapest felé utazzék. Halál sápadt lett, mikor a törvény emberei rátették a kezét. Nem tagadhat. A pénzt megtalálták nála. Éjjel után a város házában biztos helyre tette Berecz had-

nagy, a ki éjjeli szolgálatot végzett, a szerencsésen járt rendőrök pedig még az éj folyamán jelentést tettek Green alkaptánynak.

— Az aradvárosi adókövető bizottság főhó 12-én délelőtt 9 órától kezdve az órák, orgonakészítő és orvosok III. osztályu kereseti adóját fogja megállapítani.

— A paulisi vasútállomás kibővítése. A kereskedelemügyi miniszter tegnap érkezett leiratában tudatja Arad megye közigazgatási bizottságával, hogy a már megejtett közigazgatási bejárás alapján engedélyt adott a paulisi vasútállomáson tervbe vett kibővítési munkálatok végrehajtására. Az állomás kibővítését úgy tervezik, hogy egy második átmeneti fővágányt fognak lefektetni és a raktári vágányt Gyorok felé minteg 400 méterrel meghosszabbítani fogják.

— A románok nagygyűlése. Az Associatione Transilvanica nevű erdélyi román kultúregylet tudvalevőleg az idén Lugoson tartja évi közgyűlését, meg pedig e hónap 27-én ez alkalomból az egész országból körülbelül 800 román gyűl össze kongresszusra Krassó-Szörény vármegye központjában. Ertesülésünk szerint a románoknak ez a nagy szabásu gyűlekezete épp oly impozáns, mint politikai tekintetben teljesen lojális befolyásnak ígérkezik. Erre mutat sok egyéb jelenségen kívül főképpen az a körülmény is, hogy a megye vezetői a kongresszus ünnepeit és tilése számára átengedték a vármegye házipalota dísztermét. A román lapok örömmel üdvözlik azt a tényt, hogy az Associatione végre a Királyhágón túl lakó románság szellemi életével is törődni kezd.

— Honvédelmek a hadgyakorlaton. Még csak alig két hét és honvédeink is nyakukba veszik a félvilágot, napokat át masirozva, éjszakákat átharcolva, a rettentő hőséggel viaskodva mennek egyre tovább és tovább tőlünk. Utjukat Lugos felé veszik e hó 21-én reggel hova három napi szakadacian menetelés után érnek be, hogy aztán ott egyesülve a többi zászlóaljjal végig izzadják a manőver keserű napjait. Lugosról aztán tovább, egyre tovább tőlünk. Mikor jönnek vissza, szegény legények, gondolni sem mernek reá, oly messze van: szeptember 13-án.

— Uj vegyes vonatok Mezőhegyesre. Az aradi és csanádi egyesült vasutak folyó évi Augusztus hó 25-től kezdve Arad és Mezőhegyes közt több vegyes vonatot közlekedtetnek és pedig Aradról Uj-Szt-Anna — Kétegyházaán át Mezőhegyesre a 114, 316 és 216 sz. közvetlen vegyes vonatok, Mezőhegyesről Kétegyháza—Uj-Szt-Annán át Aradra pedig a 215, 315 és 113 sz. közvetlen vegyes vonatok. A vegyes vonatok első, második és harmadik osztályu kocsikkal vannak ellátva s indulnak Aradról 2 óra 20 perczkor délután, érkeznek Mezőhegyesre 7 órakor reggel és érnek Aradra 12 óra 50 perczkor délbén.

— Változás a honvédségnél. A szegedi 5. honvéd gyalogezred eddigi parancsnoka, vajda-hunyadi Kholler László ezredes mint megirtuk nyugalomba vonult. Helyébe ezredparancsnokká Csillagh László alezredesnek neveztek ki. Az új ezredparancsnokot a város előkelőségei közül is sokan üdvözölték.

— Tűz. Tegnap éjjel délután tüzi lármá verte föl a csöndet. A Neuman-gyár felől piros lángok festették be az égboltozatot. A kávéházi későnülők közt hamarjában azt hitték, hogy a gyárban van a tűz. Pedig jóval túl, a Turay-csárda mellett vetett lobbot egy buzakazal, annak osepott fel olyan magasra a lángja.

— Fürdő Vingán. Vingai levelezőnk írja: Mintegy 10 évvel ezelőtt Vinga városa elhatározta, hogy kisebb gőzfürdőt állít. Radiszlavits mérnök csinálta a tervezetet s benyújtották a megyéhez felülvizsgálás és jóváh-

gyás végett, a hol aztán a sok albizottságban valahol megfeneklett. Még most is dolgoznak rajta. — A vingai közönség hosszadalmasnak találván ez állapotot, maga állit fel most fürdőt. Dr. Bee Emil v. orvos felhívása folytán s hó 9-én népes értekezlet volt melyben, elhatározták, hogy 300 drb részvény á) 25 frttal bocsájtandó ki. A telket a város ingyen adja, Ezen 7500 frtból egyelőre két hideg' egy meleg kabin és 3 kád fürdő lenne berendezve. Az alakulás költségeinek fedezésére részvényenként egy koronát állapítottak meg. Az értekezlet ezután Dr. Bee Emil, id. Schaffner Vilmos, Veress Lajos, Csáky István tagokat, mint szűkebbkörű bizottságot megbizta, hogy 2 hét leforgása alatt Draszer Domonkos építész által készített építési tervezetet és költségvetést felülvizsgálta, a midőn is az újbóli összehívandó értekezletnek terjeszszék elő. Eddig 220 részvény már elő van jegyezve. Az értekezleten jelen volt Kráitz Bela nyugalmazott miniszteri tanácsos országgyűlési képviselő is.

— A napfogyatkozás. A csillagászok tudományos expedíciókat szerveztek a vassárnap napfogyatkozás megfigyelésére, de nemes buzgalmuk egészen kárbavezett. A kritikus időben maliciózus felhők tornyosultak az égen s a tertbe álló tudósok elől eltakarták a napot. Ezt jelenti egy vodsói távirat s vigasztalásul csak annyit konstatál még, hogy a felhős égen itt-ott támadt tiszta helyek csak rövid megfigyeléseket tettek lehetővé.

— Zendülés egy szekér szénáért. Az arad-megyei Lestyorai községben — írja nagyhalmági levelezőnk — a napokban csaknem vér folyt egy szekér szénáért, mit tizenöt lestyorai ember erőszakosan el akart vinni az aradi és osanádi egyesült vasutak által kiszajított területről. Előbb ketten jöttek — Mihucz Vazul és Mihucz János — s szépecskén szekérré is rakták a más szénáját, de mielőtt odébb állhattak volna, meggyűlt a bajuk Pakurár Pál munkavezetővel és Barcza József pálya felvigyázóval. A négy ember dulakodni kezdett, mi közben Mihucz Vazul kilopta a munkavezető zsebóját, utoljára is azonban a vasutiak maradtak győztesek s a két szénatolvajt megkergették. Amde a két Mihucz minden áron magának szánta a vasut szénáját s nemsokára rá osapatoztul tértek vissza Móczika Jób vezetése alatt tizenkét lestyorai paraszt jött nekik segíteni. Isten a megmondhatója, milyen véres verekedés lett volna a dologból, mert ekkor már a vasutiak is néhány emberrel „megerősödvé” vártak a Mihucz testvérekre. Szerencsére azonban egész véletlenül egy csendőrőrsjárat vetődött oda, kik aztán széjjel kergették a zendülő csapatot. Mihucz Vazult, kit az őralopás is terhel letartóztatták, s a többit is feljelentették a bíróságnak.

— Megölték egy legényt. Véres vasárnapja volt Menyháza falunak, mint borossebesi levelezőnk jelenti: A falunak népe a korosmában mulatott, a munkások egymásután rendelték a féllitreseket, úgy hogy csakhamar mindenkinek tüzelt az agya. A dolog vége az lett, hogy valami nézetkülönbség miatt a mulatók késsel mentek egymásnak. Csipej Gligort egy izmos legény hamarjában úgy összeszurkálta, hogy halva rogyott össze. Egy másik is több sebtől vérezve maradt a földön. A Csipej Gligor gyilkosa megfutott, a gyilkos mulatságból többben utána, azután a falu népe is nyomában volt. Ha a két csendőr idején a helyszínére nem ér, a gyilkoson a dühös nép azonnal elégtételt vett volna magának. Borossebesről tegnap Mladin Miklós szolgabíró és Ormi Mór dr. járási orvos kiutaztak a helyszínére a szükséges intézkedések megtétele végett, kiknek jelenlétében a meggyilkolt boncolását dr. Hűgel déznai körorvos és dr. Hajnal menyházai orvos ejtették meg.

— Öntözés Békés vármegyében. Békésvár megye tervszerűleg foglalkozik oly viz mű-

vek létesítésével, melyek öntözésre szolgáljanak s e célból a megyében kulturmérnöki hivatal felállítását kérte. A földművelésügyi miniszter, kihez ez ügyben megkeresés tétetett már intézkedett is, de nem állit fel külön kulturmérnöki hivatal, hanem egyelőre a tervbe vett öntözést csak azokra a területekre nézve véli kiterjeszhetőnek, a melyek a Körösök és a gyula-békési élővíz csatorna felhasználásával volnának öntözhetőek, mint hogy az öntözés tervét öntöző csatornák hiányában most még az egész megyére nézve időelőtti-nek tartja. Ily értelemben utasította a miniszter az aradi IX. kerületi kulturmérnöki hivatalt, hogy puhatolja ki azon területeket, melyek az említett vizekből öntözhetőek volnának s az egyes érdekelt községek és nagybirtokosok megkerdezésével az öntözés mérvére és mineműségére való tekintettel készíttesse el a terveket. Faraó Lajos műszaki tanácsos és kerületi felügyelő pedig megbízatást kapott a minisztertől, hogy e kérdést személyes tapasztalatok alapján tegye tanulmány tárgyává s a kivitelre nézve a vármegyé alispánjával lépjen érintkezésbe.

— A legújabb kalapdivat. Az idei nyári szezon kalapdivatjára jellemző, hogy nem köti magát valami határozott kalapformához vagy virágdíszhez. Mindent lehet viselni, anélkül hogy kirívó volna. Sőt a kalapok már nem is igen tartják meg a tulajdonképpeni kalapformákat, mert mindenféle hajlítással és összenyomással viselik őket. A múlt nyáron lapos kalapokat viseltek széles sima vagy lehajtott karimával. Most azonban a kicsiny, tulzott miniatűr-forma a tulnyomó, amely tulajdonképpen csak kicsiny sodronyformából áll, amelyet virágokkal és levelekkel díszítenek. A mesterséges levelek színe többé nem az a természetes zöld, amely eddig divatban volt, hanem vörösebbé vagy ibolyába játszó színt mutat. Ezt a két árnyalatot használják mindig, akár tölgy, akár ephen, ibolya, szőlő vagy másféle levélből áll a dísz. Ehhez még nagy fekete és vörös bogtyókat is szoktak adni. Sőt ezekből az ősi levelekből gyakran egész kalapokat is csinálnak vagy pedig indákat, melyek a kalap szélén húzódnak végig. A kalapdísz összehátításában mit sem adnak az összetartozóságra, rózsák szőlőlevelekkel, mákvirágok örökzöld lombokkal stb. kerülnek össze. A mezei virágokkal díszített kalapok is igen divatosak mint kerti vagy utazókalapok. Szalagokban, csipkékben és virágokban általában szeretik a tarka, gyakran ríkió színeket. Legdivatosabbak a következő virágdíszek: Buzavirág, vörös pipacsvirág, margarita és kalászfajak, almavirágok, tövisrőzsa, narciss, nefelejts, akácvirág-rózsák stb. A nagy panamakalapokat lehetőleg egyszerű virágokkal vagy tarka szalaggarnitúrával viselik; így láthatni kalapokat egyfajta fehér virággal, másokat megint csak tarka szalagtuffal díszítve, amely mögött szerényen emelkedik egy kis tolldísz. A legújabb ősi kalapdivat szintén a legnagyobb változatosságot mutatja és a világos színektől kezdve a zöldig és fekete színekig minden árnyalatot felhasznál. A legújabb ősi modelleket nem fog hiányozni a nagy tolldísz sem s a viráglevél és egyéb dísz nagymértékben ki fogják szorítani a strucc és kócsagtollak, bárha a kalapdíszből teljesen nem hiányozhatnak. A tollak fehér vagy fekete színek. Színes tollak majdnem teljesen kiszorultak a divatból. A hölgyvilágnak tehát rendkívül nagy választéka lesz az ősi idényben, ami lehet örvendetes is meg nem is. Mert a gazdag választékban mindenki találhat islesnek megfelelő, viszont pedig a sok szép kösőt nehéz a választás.

— Heti piac Ternován. Az országos vásár helyett, melyet hónapokkal ezelőtt eredménytelenül kérelmeztek a ternovaiak, most kaptak legalább a csütörtöki napra hetipiacot marhafelhajtással, de piaci helypénzszedés nélkül. Ez a miniszteri engedély nagy örömet fog szerezni a ternovaiaknak, kik — bár a község szolgabírói székely — eddig a pankotai hetipiacot voltak kénytelenek látogatni.

— Tolvaj cigánykaraván. Jó fogást csinált tegnap délelőtt az aradi rendőrség az Óvártéren. Egy cigány csoport állott meg két telt kocsival Fogel üzlete előtt s tollakat adott el a kereskedőnek. A rendőrségnek feltűnt a dolog azonnal és igazolásra hivta fel a karavánt, melynél aztán mindjárt kiviláglott a soktoll eredete. Régióta keresett emberek voltak ezek a cigányok, mert mi-kor még Német-Remetén, tehát temesmegyé-

ben kóboroltak, betörték egy éjjel Reiner Károly községi bíró és egy községi lakós házába, s azokból az összes ágyneműket és fehérneműket elrabolták. A jómadarak azt hitték, hogy jó messzire mennek majd a tett színhelyétől, hogy így majd háborítlanul érvényesíthetik lopott portékájukat, de hát Dewla sem segíti mindig az ő gyermekeit. Elfogták őket s most hűsölnek.

— Gyujtogatás. Dumitrás Flore simándi lakós házát eddig fel nem fedezett egyének felgyujtották. A tűz egy pillanat alatt elhamvasztotta a házat és a közel fekvő istálló is, hogy mentésre gondolni sem lehetett. A bosszu vagy roszakarat most ki lehet elégitve, mert Dumitrás koldusbotot vett a kezébe, mindene elveszett. A vizagálat erőlyesen folyik a lelketlen gyujtogató kézrekerítése iránt.

— Egy bálvány akl lop. Bálvány volt Gyarmathi Imre aradi főpinczér özv. Huszár Józsefné született Fodor Mariának. Mióta az ura jobblétre esendertült, szívének minden kis zugába Gyarmathi képét őrizte s bár a pap nem adta áldását a frigyűkre, de még a polgári püspök sem, ők cseppet sem érezték e mulasztás hátrányait boldog napjaik folyásában. A tegnap aztán detronizálta Gyarmathyt. Az asszony reggel a piacra ment bevásárlásokat eszközölni, Gyarmathy pedig felhasználta ezt a kedvező alkalmat arra, hogy kifeszítette a szekrény fiókját s abból az asszony megtakarított pénzét 90 forintot kilopván, azzal megugrott. Most keresi a rendőrség az asszony feljelentése folytán, kinek már nem is annyira Gyarmathy, mint inkább a 90 forintja — kellene.

— Kutymarások. Mézi Julia aradi waggongyári munkás 10 éves leánykáját tegnap zsidótemető-utca 6. szám alatt egy kutya megtámadta, s mielőtt az emberek odarohantak volna, a gyermek jobb felső karját összevissza rágtá. A súlyosan megsérült az első orvosi segélyben dr. Pogany Lajos főorvos részesítette, kinek véleménye szerint a sebek begyógyulása több hetet fog igénybe venni. — A másik eset a part utcában történt, hol Szij Sándornak, a Part-utca 12. számú ház tulajdonosának a kutyája mart meg két egyént is: Fric Eva oselédleányt a balkarján és Henos György munkást a jobb lábán. — Mindkét sérültet orvosi kezelés alá vették a kutyákat állatorvosi megfigyelés alá vették.

— Pórujjárt rabló, Szirbán Gyorgye mermesdi lakós, — mint levelezőnk írja, — a múlt hét pénteken az aradi hetivásáron lévén, vasuton utazott haza, s Mermesdig gyalog ment az állomásról. Midőn a községhez közel eső kincetári erdőn keresztül menne, egy a községbeliek által használt gyalogútványon, a sűrűből valaki hirtelen előugrott s Szirbánt hátulról orozva megtámadta, a földre teperve s fojtogatni kezdette, követelvéntőle pénzt. Szirbán kiabálni kezdett, mire a rabló útni kezdette, majd megpróbálta tüszőjéből pénzt kivenni. — Dulakodás közben egyszerre szaladó léptek hangjait hallottak, mire a rabló áldozatát elhagyva, a sűrűbe futott, nem elég jókor azonban ahhoz, hogy a megtámadott, és a közeledő emberek fel ne ismerték volna benne Kodré a Gyorgye mermesdi lakóst. A csendőrséget rögtön értesítették az esetről s az a tetteket még az nap letartóztatta s átadta a bíróságnak.

— Betörések a megyében. Szintyén ismeretlen tettesek feltörték Schillinger Samuel kereskedő kamráját, abból 240 kilogramm szalonát 144 frt értékben elloptak. A csendőrség nyomozza a tetteseket, de mindeddig eredménytelenül. — Sztána Péter siklói lakos utca földli szobájába ismeretlen egyének az ablakon át behatoltak s onnan 10 párnat, 8 lepedőt, 3 dunyhát, 3 agyterítőt és sok fehérneműt. A tetteseket a csendőrségnek még nem sikerült fölfedezni.

— A soborsini országos vásár nagy marhafelhajtással augusztus hó 18-án fog megtartatni.

HYMEN.

Schlésinger Farkas aradi fakereskedő tegnap kötött házasságot az anyakönyvvezetői hivatalban Jellinek Paula kisasszonnyal. A polgári esketést egyházi szertartás követte Jellinek József aradi fakereskedőnek, a menyasszony fivérének házában.

Novák Kornél a világosi járás közkedvelt szolgabirája vasárnap Pankotán eljegyezte Pavlovits Ignáts tekintélyes pankotai kereskedő művelt szép leányát Hajnalka kisasszonyt.

GYÁSZROVAT.

† Koch Lászlóné. Egy fiatal asszony kora haláláról szól a következő gyászjelentés: Koch László saját, úgy apósa Dengl János, sógor és sógornői Dengl Katalin, Dengl János, Kronberger János, Neugebauer Flórián, Neugebauer Amália, Kronberger Sidónia, Hager Miklós és Hager János, testvérei Koch József és Koch Anna, valamint számos más rokonai nevében is mély fájdalommal tudatja forrón szeretett neje, leánya, testvérök sógornőjük és rokonuk Koch Lászlóné szül. Dengel Krisztinának, folyó évi augusztus hó 9-én délelőtt 11 órakor, életének 27-ik boldog házasságuk 8-ik évében történt jobblétre szenderültét. A boldognult hült tetemei augusztus hó 11-én, délután 5 órakor fognak Nagy Sándor-utca 1. sz. a. házból a helybeli róm. kath. közsirkertben örök nyugalomra tétetni. Béke poraira! Arad, 1896. aug. 10.

TÁVIRATOK.

Feltűnő öngyilkosság.

Budapest, augusztus 7. (Saj. tud. táv.) Csáky-Pallavicini Arthur őrnagy 16. huszárezredbeli hadnagy a Ferencz József laktanyában szolgálati forgópisztolyal föbelötte magát. Rögtön meghalt. A 19 éves ifjut szerelmi bánat kergette halálba.

A primás utja.

Budapest, augusztus 10. (Saj. tud. távirata.) Vaszary Kolos hercegprimás e hó 18-án Balatonfüredről a fővárosba érkezik.

A miniszterelnök nton.

Budapest, augusztus 10. (Saj. tud. távirata.) Bánffy Dezső báró miniszterelnök tegnap elutazott Ostendéből és a hét tolymán vissza érkezik Budapestre.

A szabadelvűpárt szervezkedése.

Budapest, augusztus 10. (Saj. tud. táv.) A szabadelvű párt elnöke báró Podmaniczky Frigyes e hó 12-én érkezik nyári fűrdőzéséből a fővárosba. Podmaniczky hazaérkezése után a pártban bizalmas értekezlet lesz, a pártszervezésre vonatkozólag.

Öngyilkossági kísérlet.

Budapest, augusztus 10. (Saj. tud. táv.) Steinberger Adám Vörösmarty-utcai fűszerkereskedő 19 éves Róza nevű gyönyörű leánya ma délelőtt lugzó oldatot ivott. — A mentők megmentették. A leány szerelmi bubánatból akart megválni az élettől.

Az idegenforgalom.

Budapest, aug. 10. (Saj. tud. távirata.) Tegnap, vasárnap, ismét nagyobb számmal jöttek az idegenek a fővárosba. A vasutakon összesen 21168-an jöttek, azonkívül körülbelül 8 ezren a hajókon, úgy, hogy az idegenek száma tegnap körülbelül 80 ezerre rugott. A vasutakon érkezett idegenek száma az egyes pályaudvarok szerint így oszlik meg: keleti pályaudvar 10249, nyugati 9853, déli 1564. — Elutazott a fővárosból összesen 18802 ember; és pedig a keleti pályaudvaron 9553, a nyugati 8672, a délin 572.

A pécsi áldozatok.

Pécs, auguss. 10. (Saját tud. távirata.) A multkori robbanás hatodik áldozata halt meg. Ez Hofschneider Zsuzsanna, a ki koponyatörést szenvedett. Kössli János bolttulajdonos állapota is nagyon aggasztó.

Generális, mint néppárti képviselőjelelt.

Ipoly, agusz. 10. (Saj. tud. távirata.) Márkusfalván a néppárt vezérémberei nagy titokban fölkerítették Máriássy János nyugalmazott altábornagy, főrendiházi tagot, hogy fogadná el a néppárti képviselőjelöltséget, a mit a megtisztelt férfin meg is ígért.

Miniszterelnökök találkozása.

Bécs, augusztus 10. (Saját tudósítónk táv.) Baddenigr. miniszterelnök tegnap Krakóba érkezett. A miniszterelnök folyó hó 15-én visszatér Bécsbe s ott az Ostendéből hazautazó báró Bánffy Dezső miniszterelnökkel találkozni fog.

Szerb radikális meeting.

Belgrád, aug. 10. (Saját tud. távirata.) A szerb radikálisok tegnapi országos gyűlése Belgrádban minden nagyobb baj nélkül mult el. Az előzetesen csapott óriási hű-hó alaptalannak, a tett rendkívüli elővigyázati rendszabályok fölősegesnek bizonyultak. A gyűlésre az ország minden részéből sereglettek össze parasztok, olyan számmal, a mely azt bizonyítja, hogy a radikális párt még mindig domináló állást foglal el a nemzet alsó rétegeinek körében. Mint az ilyen alkalmakkor szokás, elfogadtak egy csomó határozatot, a melyet senki végrehajtani nem fog és ekképen újból megmentvén a hazát, nyugodt lelkisemrettel szétoszóltak.

A határozatok a következők:

1. Az alkotmányos parlamentaris forma képezi az állami élet egyedüli biztos alapját, a miért is Szerbia vitális érdeke az alkotmánykérdés gyors megoldását követeli.
2. Az ország közgazdasága emelendő és
3. csak rendezett viszonyok mellett szánhatók a pénzügyek, t. i. ha az állami kiadások a betételekből fedeztetnek s a népképviselet szigorubb ellenőrzése alatt állanak.
4. politikai szenvedélyeket a polgárok jogai iránt való tisztelet némithatja el.
5. Csakis akkor fejlődhetik az állam, ha az alkotmányos parlamentaris kormányrendszer ismét visszaállitatik. Itt azonban elengedhetetlen, hogy korona és nép az alkotmányos demokratsa kormányrendszer közös talaján álljanak, mert ez a kifejezője a szerb állam történelmi fejlődésének.

A radikális meeting legnagyobb rendben folyt le. Pasic, Andra Nikolic, Matios, Baen és Velimirovics mérsékelt hangu beszédekert tartottak.

A francia udvarol.

Páris, augusztus 10. (Saj. tud. táv.) A „Figaro” gyűjtést indított egy esztendőre annak a gyermeknek, aki születni fog azári palotában II. Miklós apai öröme. A könnyűvérű francoziák előrelátók a politikai udvarlásban.

Lázító tisztek.

Athén, augusztus. 10. (Saját tud. táv.) Tegnap egy gőzöst indítottak utnak, hogy vegye üldözőbe azt a hajót, melyen 9 tiszt több altiszt kíséretében Kréta szigetére indult. Asonban csak kevés kilátás van arra, hogy a szőkevényeket elfogják.

Athén, aug. 10. (Saj. tudósítónk távirata.) A „Proia” oszimű lap éles hangu osikkert közöl a titkon Krétába indult tisztek ellen. A többi görök lapok az esetről tartózkodóan irnak. A

királyt kinosan érintette a fiatal tisztek elutazása. A kormány szigoruan megróttá azt a vasuti igazgatót, a ki a tiszteket külön vonaton a tengerpart egy félreeső helyére vitette, a hol a tisztek hajóra szálltak. A vasutigazgató azzal igyekezett menteni eljárását, hogy a tisztek munkásruhába voltak öltözve. Nehány tiszteket, a kiket azzal gyanúsítanak, hogy elakarnak utazni fogságba helyeztek.

A népitelote.

Neworleans, aug. 10. (Saj. tud. táv.) Hawilleben a néptömeg betört a börtönbe, a hol öt olasz volt fogva, kiket gyilkossággal vádoltak. Kihozta az olaszokat és meglinchelték őket.

A hőség áldozatai.

New-York, augusztus 10. (Saj. tud. táv.) A hőség rémitő. Hetven ember napszúrásban halt meg.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenez Lajos özég jelentése. —

Budapest, augusztus 10.

Gabonaüzlet: Buzát ma mérsékeltlen kínáltak, a vételkedv jó volt s így az irányzat szilárd maradt. Elkelt 25000 métermázsza buza 5 krral magasabb áron.

Határidőüzlet: Amerikából tegnap szilárdabb árfolyamokat jelentettek, s nálunk is ma szilárdan indult az üzlet buzában, de később a csekély vásárlások következtében némileg meggyengült. Takarmány cikkek csekély üzlet mellett változatlanok.

Zárul 12 órakor:

Őszi buza	6.27— 6.28
Tavaszi buza	6.67— 6.68
Buza május—júniusra	—
Tavaszi tengeri	8.33— 8.34
Őszi tengeri	8.53— 8.54
Tavaszi zab	—
Őszi zab	5.05— 5.06
Tavaszi rozs	—
Őszi rozs	5.22— 5.24
Tavaszi repese	10.70—

Ertéktőzsde: A tegnapi teljesen fizletelen magánforgalom után, ma is csekély üzlet mellett változatlanok az árfolyamok.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	358.—
Magyar hitelrészvény	386 50
Osztrák államvasút	357 75
Lombard	—
Jelszolg hitelbank	—
Rima-Murányi	—
Villamosvasút	—

S z e z s z i e t.

— Augusztus 10. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szoss 51 forint — krajcár, kosinyber 51 forint 50 krajcár hordó nélkül, per 100 liter ¹/₁₀ beleérve 35 frt fogyasztási adót. Szárított moslék 5 frt 30 kr. métermázsásként.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 10. d. n. 5 óra.

...za bászági új	6.45— 6.80
Buza tiszvidéki	6.50— 6.85
Buza pestvidéki	6.45— 6.80
Buza fejmegyei	6.45— 6.80
Buza bászokai	6.55— 6.90
Rozs új, elsőrendű	5.40— 5.45
Rozs új, másodrendű	5.35— 5.40
Arpa takarmány	3.70— 4.—
Arpa égetni való	4.75— 5.50
Arpa sörfőzdei	6.— 7.50
Zab	5.90— 6.80
Tengeri bászokai	8.55— 8.60
Tengeri másnemű	8.45— 8.55
Káposzta-repeze bászokai	9.50— 10.10
Köles	—
Buza márczius—április	6.68— 6.70
Buza szeptember—október	6.28— 6.29
Buza május—június	—
Rozs szeptember—október	5.25— 5.27
Tengeri május—június	8.53— 8.55
Tengeri július—augusztus	8.82— 8.83
Tengeri októberre	—
Zab márczius—április	—
Zab szeptember—október	5.07— 5.08
Káposzta-repeze augusztus—szeptember	10.60— 10.65

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

Lakás kiadó.

Teleky-utca 28. sz. alatti

nagy lakás

5 szoba, ezenkívül 2 szoba, konyha, éléskamra, pincze, faszín és fürdőszoba, a hozzátartozó nagy kerttel

f. évi november 1-től

egy vagy több évre haszonbérbe adatik egyben vagy külön.

Bővebb felvilágosítás Battyányi-utca 1. sz. a. püspöki irodában adatik. 1084

116/1896. sz. kgy.

Ajánlati versenytárgyalás.

Vingar. t. képv. testületének 116. számú határozata folytán, közhírré tétetik, hogy az új rom. kath. templomnál a felülvizsgálat alkalmával észlelt hiányok pótlása a vállalkozók terhére ezek hallgatólagos beleegyezésével fogantatosítottatik.

A szóbeli versenytárgyalás 1896. évi augusztus 27-ikének d. e. 10. órákor a tanácsteremben tartatik.

A költségvetés szerint a teljesítendő munkálatok költségei 2580 frt 54 krt. tesznek ki versenyző vállalkozó az árlejtés előtt ennek 5% át biztosítékul készpénzben köteles letenni.

A költségvetések és tervek a városházán a hivatalos órák tartalma alatt betekintheők.

Vingán 1896. augusztus hó 8-án.

1089.

A városi tanács.

Egy jegyzői irnok

ki a jegyzői teendőkben

teljesen jártas,

20 frt havi fizetés, ágynemű és mosáson kívül teljes ellátás mellett alólírott nál azonnal alkalmazást nyerhet.

Szöllős-Csigerél, 1896. augusztus 6-án.

Krisán Todor

1085

jegyző.

1397/896. kh. sz.

1088

Arverési hirdetményi kivonat.

A battonyai kir. járásbírósa mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajtható, Szeleki Máttyás végrehajtást szenvedő elleni 154 forint 96 kr örökváltási annuitási részlet s járuléka iránti végrehajtási ügyében a szegedi királyi törvényszék (a battonyai kir. bíróság) területén levő Kis Iratos k. befekvő a kis-iratosi 191 sz. tjkvben Szeleki Máttyás tulajdonául írott +521/b hr. sz. szántóra 346. frtban. +866. hr. sz. szántóra 213 frtban. +976/b. hr. sz. szántóra 224 frtban. +773 és 938 hr. sz. közös legelő illetményre 121 frtban ezennel megállapított kikialtási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1896. évi szeptember hó 21 napján délelőtt 10 órákor Kis-Iratos község-házánál megtartandó nyilvános árverésen megállapított kikialtási áron alul is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 34 frt. 60 krt. 21 frt. 30 krt. 22 frt. 40 krt. 12 frt. 10 krt. készpénzben vagy az 1881. 60. t.-cz. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Battonyán, a kir. bíróság mint tkvi hatóságnál 1896. évi június hó 22-én.

Hajagos,
kir. aljárásbíró.

Gazdák és szőlőbirtokosok figyelmébe!

Félig és egészen érett

istálló trágya

kapható:

AZ ELSŐ ARADI GYÁRTELEP RÉSZVÉNY TÁRSASÁGNÁL

ARAD, Sága pécskai ország-ut 1079. 13/14.

4014/1896.

Hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy Aradon f. évi július hó 29-én egy drb. körülbelül 18 éves, pej szőrű, magas termetű, homlokán fehér foltos ló — ba füle kajla — bitangásba vétetett.

A tulajdonos f. évi aug. hó 21-ig Arad sz. kir. város kapitányi hivatalánál jelentkezhetik s tulajdonjogát beigazolhatja.

Ha tulajdonjogát be igazolni képes tulajdonos a fenti határidő alatt nyilvános árverésen, nem jelentkezik, az állat, mint gazdátlan jószág fel fog adatni.

Arad, 1896. július 31.

Kapitányi hivatal.

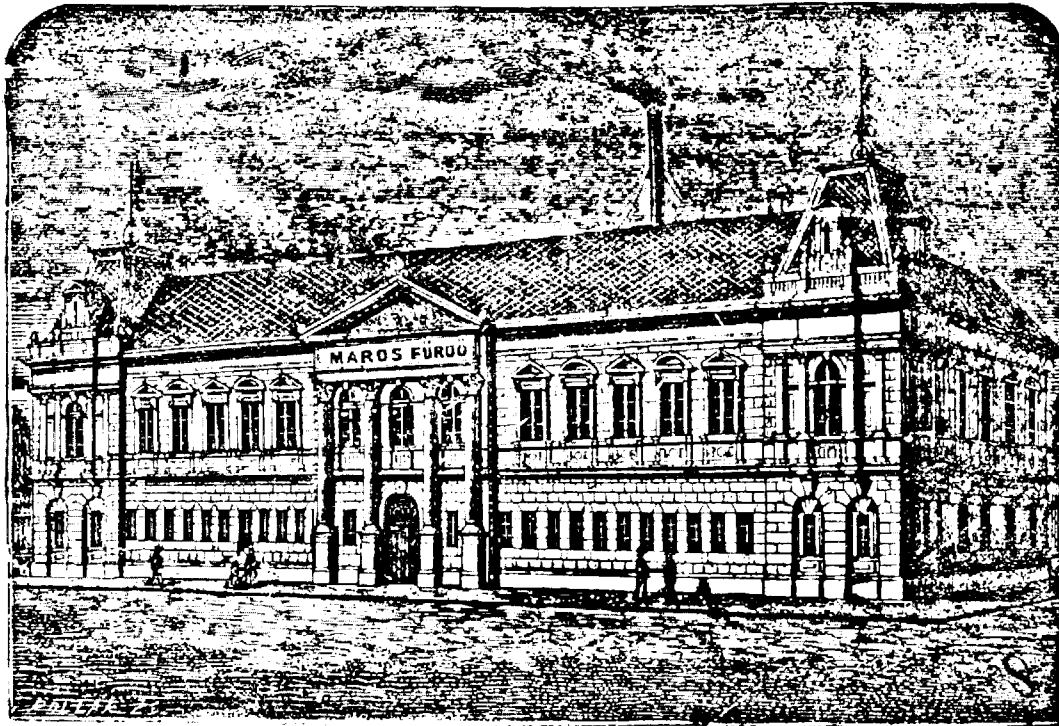
Az élvezetek egyik legolcsóbb és legkellemesebb neme, mely testünket felüdíti, zsibbadásnak induló idegeinket napi munkáink teljesítésére képesebbé teszi, vérünk rendszeres mozgását előnyösen előmozdítja s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatban tartja a „fürdés.”

A fürdés kiválólag a gőzfürdésel járó dörzsölés (Frötiere) következtében a testről a felbőr lehámlik, a bőr likacsai kitesztulnak s így lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle ki-fejlődő s egészségünkre kártékonyan ható maró, sós nedvektől megszabadittassék azáltal egészségünk biztosittatik.

Hogy ezen önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget tehesünk

Simay István a „Maros“-gőzfürdő tulajdonosa

fürdési díjakat oly méltányosan állapította meg, hogy azt mindenki használhatja.

A váróteremben hideg ételek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgáltatnak. Szűrt Maros-ivóvíz eladására is havi bérlet nyíltatik. Előjegyezni a pénztárnál lehet.

Gőzfürdő.		Vízgyógy.	
Egy személy-jegy	— frt 70 kr.	Egy személy-jegy	— frt 50 kr.
10 drb bérlet-jegy	5 frt 70 kr.	30 drb bérlet-jegy	18 frt 50 kr.
Egy úszó-jegy	— frt 40 kr.	Vas és móor-fürdő.	
Uszás-tanítás.		Egy személy-jegy	1 frt — kr.
Hidénijegygyel együtt	12 frt — kr.	10 drb bérlet-jegy	9 frt 50 kr.
Uszoda.		Kád-fürdők.	
Egy személy-jegy	— frt 30 kr.	Ruhával	— frt 50 kr.
4 darab bérlet-jegy	1 frt — kr.	Ruha nélkül	— frt 40 kr.
10 drb bérlet-jegy	2 frt — kr.	Villany-fürdő.	
Egy gyermek-jegy	— frt 20 kr.	Egy személy-jegy	— frt 70 kr.
10 drb bérlet-jegy	1 frt 50 kr.	10 drb bérlet-jegy	6 frt 50 kr.
Hideg és gyógy-fürdő.		Káns ruhák-díjak.	
Egy személy-jegy	— frt 50 kr.	1 lepedő vagy palást	7 kr.
10 drb bérlet-jegy	4 frt 56 kr.	1 törölköző	8 kr.
200 drb bérlet-jegy	19 frt 50 kr.	Pénztárnyitás nyáron reggeli 6 órákor.	
Masszázs egy személy	— frt 70 kr.	télen reggeli 7 órákor.	

A Simay-féle gőzfürdő-épületben szemeletben napos vagy hónapos szobák bérelhetők.

A t. cz. birtokos urak figyelmébe!

Aradváros központjában, a színház közelében lévő Simay-féle gőzfürdő-épület emeleti részében, több szobával, parkettával kikapolt szoba, hónapos vagy éves bérletre szolgálattal kiadó.

A háznál van vízvezeték, szűrt Maros-víz, és télen át gőzfűtés.

30 — x